

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3131/2562

ศาสตราจารย์ ดร. ว. กับพวกโจทก์ นาย พ.จำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.วิ.พ. มาตรา 173, ป.วิ.อ. มาตรา 15, ป.อ. มาตรา 59, ป.อ. มาตรา 91, ป.อ. มาตรา 157, ป.อ. มาตรา 164, พ.ร.บ.ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. 2542 มาตรา 62, ป.อ. มาตรา 78, ป.วิ.อ. มาตรา 33, ป.วิ.อ. มาตรา 24, ป.วิ.อ. มาตรา 22

ย่อ / หลักกฎหมาย

เมื่อพิจารณาสาระสำคัญแห่งคำฟ้องของโจทก์ทั้งสิบสี่กับพวกอีก 2 คน ในคดีก่อนเปรียบเทียบกับคำฟ้องของโจทก์ทั้งสิบสี่ในคดีนี้แล้ว จะเห็นได้ว่า โจทก์ทั้งสิบสี่ฟ้องกล่าวหาจำเลยที่ 1 ในคดีก่อนซึ่งเป็นจำเลยในคดีนี้ กระทำความผิดทั้งสองคดีในช่วงวันเวลาเดียวกัน อีกทั้งมูลเหตุแห่งการกระทำความผิดทั้งสองคดีก็เป็นกรณีที่โจทก์ทั้งสิบสี่กล่าวหาว่าจำเลยที่ 1 ในคดีก่อนซึ่งเป็นจำเลยในคดีนี้ นำเอาข้อความ ข้อเท็จจริง หรือข้อมูลอันเป็นความลับที่ปรากฏในรายงานการตรวจสอบสืบสวนเรื่องการทุจริตในมหาวิทยาลัย ว. ที่จำเลยจัดทำขึ้นไปเปิดเผยหรือแจ้งข่าวแก่สื่อมวลชน โดยฝ่าฝืนกฎหมาย ก่อให้เกิดความเสียหายแก่โจทก์ทั้งสิบสี่ แม้อีกก่อน โจทก์ทั้งสิบสี่ฟ้องบังคับให้จำเลยที่ 1 รับผิดชอบในฐานะบุคคลธรรมดาในฐานะความผิดที่ย่อมความได้ และ

คำพิพากษา

คดีนี้โจทก์ทั้งสิบสี่ฟ้องบังคับให้จำเลยรับผิดชอบ ในฐานะเป็นเจ้าพนักงานในความผิดที่ย่อมความไม่ได้ก็ตาม แต่เมื่อจำเลยที่ 1 ในคดีก่อนเป็นบุคคลคนเดียวกับจำเลยในคดีนี้และการกระทำความผิดที่มีการฟ้องร้องทั้งสองคดีเกิดขึ้นจากมูลเหตุเรื่องเดียวกันในช่วงวันเวลาเดียวกัน การวินิจฉัยความผิดทั้งสองคดีจึงต้องดำเนินการให้เสร็จสิ้นไปพร้อมกันในคราวเดียวกัน ดังนี้ การที่โจทก์ทั้งสิบสี่ฟ้องจำเลยที่ 1 ในคดีก่อนที่ศาลอาญาและหลังจากนั้นได้ฟ้องจำเลยในคดีนี้ที่ศาลชั้นต้น โดยคดีก่อนยังอยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาลอาญา จึงเป็นกรณีที่โจทก์ทั้งสิบสี่นำคำฟ้องเรื่องเดียวกันมายื่นฟ้องจำเลยคนเดียวกันเป็นสองคดีซ้อนกัน ซึ่งเป็นการต้องห้ามตาม ป.วิ.พ. มาตรา 173 วรรคสอง (1) ประกอบ ป.วิ.อ. มาตรา 15 โจทก์ทั้งสิบสี่ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 59, 91, 157, 164 พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ.2542 มาตรา 62 ศาลชั้นต้นได้สวนมูลฟ้องแล้ว เห็นว่าคดีมีมูล ให้ประทับฟ้อง จำเลยให้การปฏิเสธ ศาลชั้นต้นพิพากษาว่า จำเลยมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 157 ลงโทษจำคุก 2 ปี คำรับและทางนำสืบของจำเลยเป็นประโยชน์แก่การพิจารณา มีเหตุบรรเทาโทษ เห็นควรลดโทษให้หนึ่งในสี่ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 78 คงจำคุก 1 ปี 6 เดือน ข้อหาอื่นนอกจากนี้ให้ยก โจทก์ทั้งสิบสี่และจำเลยอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ภาค 8 พิพากษากลับให้ยกฟ้อง โจทก์ทั้งสิบสี่ฎีกา ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงเบื้องต้นฟังได้ว่ามหาวิทยาลัย ว. มีฐานะเป็นนิติบุคคล โดยขณะเกิดเหตุมีโจทก์ที่ 1 เป็นนายกสภามหาวิทยาลัย ว. โจทก์ที่ 3 ทำหน้าที่รักษาการแทนอธิการบดีมหาวิทยาลัย ว. และโจทก์ที่ 2 ถึงที่ 14 เป็นกรรมการสภามหาวิทยาลัย ว. ส่วนจำเลยเป็นข้าราชการสังกัดสำนักตรวจสอบพิเศษภาค 14 สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ตำแหน่งนักวิชาการตรวจเงินแผ่นดินชำนาญการ และต่อมาจำเลยได้รับการแต่งตั้งจากผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินให้เป็นเจ้าหน้าที่

ตรวจสอบเรื่องการทุจริตภายในมหาวิทยาลัย ว. จึงเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา ตามความในมาตรา 4 และมาตรา 61 แห่งสำเนาพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการ ตรวจเงินแผ่นดิน หลังจากจำเลยดำเนินการตรวจสอบเรื่องดังกล่าวแล้วจำเลยได้ทำรายงานผลการ ตรวจสอบสืบสวนเสนอต่อผู้บังคับบัญชา และต่อมาเว็บไซต์ ข่าวไทยรัฐออนไลน์ ประจำวันที่ 18 ถึงวันที่ 20 พฤษภาคม 2558 และหนังสือพิมพ์ไทยรัฐฉบับลงวันที่ 19 ถึงวันที่ 21 พฤษภาคม 2558 ได้เผยแพร่ข่าวว่า จำเลยได้เปิดเผยรายงานการตรวจสอบสืบสวนของจำเลยเรื่องการทุจริตภายใน มหาวิทยาลัย ว. แก่สื่อมวลชน หลังจากนั้นวันที่ 15 กรกฎาคม 2558 โจทก์ทั้งสี่สืบสืบกับพวกอีก 2 คน ได้ฟ้องจำเลยในคดีนี้กับพวกอีก 2 คน เป็นจำเลยที่ 1 ถึงที่ 3 ต่อศาลอาญาในความผิดฐานร่วมกัน หมิ่นประมาทด้วยการโฆษณา และต่อมาวันที่ 21 กันยายน 2558 โจทก์ทั้งสี่ได้ฟ้องจำเลยเป็น คดีอาญาต่อศาลชั้นต้นเป็นคดีนี้ในความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ และ เปิดเผยข้อความ ข้อเท็จจริง หรือข้อมูลความลับที่ได้มาเนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่โดยฝ่าฝืนต่อ กฎหมายก่อให้เกิดความเสียหายแก่โจทก์ทั้งสี่ คดีมีปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาของโจทก์ทั้งสี่ ในประการแรกว่า ฟ้องของโจทก์ทั้งสี่คดีนี้เป็นฟ้องซ้อนกับคดีก่อน หรือไม่ ในข้อนี้ เมื่อพิจารณา สาระสำคัญแห่งคำฟ้องของโจทก์ทั้งสี่กับพวกอีก 2 คน ในคดีก่อนเปรียบเทียบกับคำฟ้องของ โจทก์ทั้งสี่ในคดีนี้แล้ว จะเห็นได้ว่า โจทก์ทั้งสี่ฟ้องกล่าวหาว่าจำเลยที่ 1 ในคดีก่อนซึ่งเป็น จำเลยในคดีนี้กระทำความผิดทั้งสองคดีในช่วงวันเวลาเดียวกันคือ ระหว่างวันที่ 14 พฤษภาคม 2558 ถึงวันที่ 19 พฤษภาคม 2558 วันเวลาใดไม่ปรากฏชัด อีกทั้งมูลเหตุแห่งการกระทำความผิด ทั้งสองคดี ก็เป็นกรณีที่โจทก์ทั้งสี่กล่าวหาว่าจำเลยที่ 1 ในคดีก่อนซึ่งเป็นจำเลยในคดีนี้ นำเอา ข้อความ ข้อเท็จจริง หรือข้อมูลอันเป็นความลับที่ปรากฏในรายงานการตรวจสอบสืบสวนเรื่องการ ทุจริตในมหาวิทยาลัย ว.ที่จำเลยจัดทำขึ้นไปเปิดเผยหรือแจ้งข่าวแก่สื่อมวลชนโดยฝ่าฝืนต่อ กฎหมาย ก่อให้เกิดความเสียหายแก่โจทก์ทั้งสี่ แม้อีกก่อน โจทก์ทั้งสี่ฟ้องบังคับให้จำเลยที่ 1 รับผิดในฐานะบุคคลธรรมดาในฐานะความผิดที่ยอมความได้ และคดีนี้ โจทก์ทั้งสี่ฟ้องบังคับให้ จำเลยรับผิดในฐานะเป็นเจ้าพนักงานในฐานะความผิดที่ยอมความไม่ได้ดังที่โจทก์ทั้งสี่ฎีกาก็ตาม แต่เมื่อจำเลยที่ 1 ในคดีก่อนเป็นบุคคลคนเดียวกับจำเลยในคดีนี้และการกระทำความผิดที่มี การฟ้องร้องทั้งสองคดีเกิดขึ้นจากมูลเหตุเรื่องเดียวกันในช่วงวันเวลาเดียวกัน การวินิจฉัยความผิด ทั้งสองคดีจึงต้องดำเนินการให้เสร็จสิ้นไปพร้อมกันในคราวเดียวกัน ดังนี้ การที่โจทก์ทั้งสี่ฟ้อง จำเลยที่ 1 ในคดีก่อนที่ศาลอาญาและหลังจากนั้นได้ฟ้องจำเลยในคดีนี้ที่ศาลชั้นต้น โดยคดีก่อน ยังอยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาลอาญา จึงเป็นกรณีที่โจทก์ทั้งสี่นำคำฟ้องเรื่องเดียวกันมา ยื่นฟ้องจำเลยคนเดียวกันเป็นสองคดีซ้อนกันซึ่งเป็นการต้องห้ามตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา ความแพ่ง มาตรา 173 วรรคสอง (1) ประกอบประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 15 ที่โจทก์ทั้งสี่ฎีกาว่าประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาไม่มีบทบัญญัติเรื่องฟ้องซ้อน แม้ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 15 จะให้นำบทบัญญัติเกี่ยวกับวิธีพิจารณาตาม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับได้ แต่การฟ้องซ้อนก็เป็นเรื่องที่ต้องห้ามไม่ให้ ราษฎรฟ้องร้องกันในทางแพ่งไม่ใช่ทางอาญา และแม้ฟ้องของโจทก์ทั้งสี่ในคดีก่อนและคดีนี้จะ มาจากคดีเรื่องเดียวกัน แต่เมื่อทั้งสองคดีมีประเด็นข้อพิพาท สภาพแห่งข้อหา และคำขอบังคับ แตกต่างกัน การฟ้องคดีก่อนและคดีนี้ของโจทก์ทั้งสี่จึงไม่เป็นฟ้องซ้อนตามกฎหมายนั้น เห็นว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามีบทบัญญัติเรื่องการฟ้องซ้อนไว้เช่นกัน แต่สามารถกระ ทำได้เพียงกรณีเดียวตามมาตรา 33 กล่าวคือ พนักงานอัยการและผู้เสียหายสามารถยื่นฟ้อง

คดีอาญาเรื่องเดียวกันต่อศาลชั้นต้นศาลเดียวกันหรือต่างศาลกันก็ได้ แต่ศาลนั้น ๆ มีอำนาจสั่งให้รวมพิจารณาเป็นคดีเดียวกันก่อนศาลมีคำพิพากษาได้โดยได้รับความยินยอมของศาลอื่นก่อน ซึ่งความในส่วนนี้ทำให้เห็นเจตนารมณ์ของกฎหมายได้ชัดเจนว่า คดีอาญาเรื่องเดียวกันที่การฟ้องร้องแยกเป็นหลายคดี จะต้องมีการวินิจฉัยความผิดให้เสร็จสิ้นไปพร้อมกันในคราวเดียวกันดังที่กล่าวแล้วข้างต้น ฉะนั้น การที่โจทก์ทั้งสิบสี่ซึ่งเป็นผู้เสียหายในทางอาญายื่นฟ้องคดีอาญาเรื่องเดียวกันต่อศาลชั้นต้นสองศาลต่างกันในขณะที่เป็นฟ้องซ้อนกันสองคดี จึงเป็นการฟ้องที่ไม่สามารถกระทำได้เพราะไม่เข้าหลักเกณฑ์ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 33 และเป็นการต้องห้ามตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 173 วรรคสอง (1) ประกอบประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 15 ที่โจทก์ทั้งสิบสี่ฎีกาต่อไปอีกว่า ความผิดในคดีก่อนและคดีนี้เกิดขึ้นในเขตอำนาจศาลต่างกัน มีการกระทำความผิดด้วยเจตนาแตกต่างกัน และเป็นความผิดหลายฐานต่างกันไม่เกี่ยวข้องกัน โจทก์ทั้งสิบสี่จึงไม่อาจฟ้องคดีทุกเรื่องในศาลเดียวกันตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 24 ได้ ฟ้องของโจทก์ทั้งสิบสี่ทั้งสองคดีจึงไม่เป็นฟ้องซ้อนที่ต้องห้ามตามกฎหมายนั้น เห็นว่า เนื่องจากความผิดที่โจทก์ทั้งสิบสี่ฟ้องเป็นคดีก่อนและคดีนี้เป็นความผิดที่มีมูลเหตุมาจากเรื่องเดียวกัน มิใช่เป็นความผิดหลายเรื่องเกี่ยวพันกัน กรณีจึงไม่อาจนำหลักเกณฑ์ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 24 มาใช้บังคับได้ดังที่โจทก์ทั้งสิบสี่ฎีกา แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาคำฟ้องของโจทก์ทั้งสิบสี่ในคดีก่อนแล้ว จะเห็นได้ว่า คดีก่อน โจทก์ทั้งสิบสี่บรรยายฟ้องกล่าวหาว่า จำเลยที่ 1 ซึ่งเป็นจำเลยในคดีนี้กระทำความผิดร่วมกับจำเลยที่ 2 และที่ 3 ด้วยการร่วมกันหมิ่นประมาทโจทก์ทั้งสิบสี่ด้วยการโฆษณา โดยเหตุเกิดทุกตำบล ทุกอำเภอ ทหาราชอาณาจักรไทย ซึ่งคำบรรยายฟ้องดังกล่าวย่อแปลความหมายได้ว่า จำเลยที่ 1 ในคดีก่อนได้กระทำความผิดที่ตำบลไทรบุรี อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช ตามที่โจทก์ทั้งสิบสี่ได้บรรยายฟ้องไว้ในคดีนี้ด้วย ดังนั้น เมื่อความผิดในคดีก่อนและคดีนี้เกิดขึ้นในเขตอำนาจของศาลจังหวัดนครศรีธรรมราช โจทก์ทั้งสิบสี่จึงสามารถฟ้องทั้งสองคดีในคราวเดียวกันที่ศาลจังหวัดนครศรีธรรมราชซึ่งเป็นศาลชั้นต้นในคดีนี้ได้ตามหลักเกณฑ์ของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 22 วรรคหนึ่ง การที่โจทก์ทั้งสิบสี่ฟ้องคดีอาญาเรื่องเดียวกันที่ศาลชั้นต้นสองศาลต่างกันเป็นสองคดีซ้อนกัน จึงเป็นการดำเนินการที่ฝ่าฝืนต่อกฎหมายและเมื่อพิจารณาได้เช่นนี้แล้วก็ไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยฎีกาของโจทก์ทั้งสิบสี่ในประเด็นข้ออื่นอีกเพราะไม่ทำให้ผลของคดีเปลี่ยนแปลงไป ที่ศาลอุทธรณ์ภาค 8 พิพากษายกฟ้องโจทก์ทั้งสิบสี่ในคดีนี้มานั้น ศาลฎีกาเห็นฟ้องด้วย ฎีกาของโจทก์ทั้งสิบสี่ฟังไม่ขึ้น พิพากษายืน

องค์คณะ

ภานุวัฒน์ ศุภะพันธุ์ · ภาวนา สุคันธวิช · วินัย เรืองศรี

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: thai-legal-corpus (CC-BY-4.0) ← deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/3131/2562>